

po njej voziti. In vendar se toliko denarja za njo v račun stavi! Malo je res krajev, od kodar bi se ednake pritožbe ne čule; pa vse nič ne pomaga. Naj so naprave, ki so se za čas liberalnega gospostva vpeljale, še tako slabe in ljudstvu na kvar, se vendar ne odstranijo, marveč životarijo naprej, dokler ne bode ves blagostan popolnoma zatrt.

Na Dunaji pa — ne vedó nič bolj pametnega, kakor da liberalno pritiklino božajo ter ji pustijo delati, kar se ji poljubi. Se vé, da so si ljudje sami po mnogih krajih krivi, da se tako slaba godi. Ko ne bi nemškutarski duh jih begal, bi ne bi Seidl'ni, Brandstetterji, Janeschitzji itd. med ljudskimi zastopniki posedali in števila nemških liberalnih ustavakov pomnoževali, bi pa tudi ne bi toliko nepraktičnih postav imeli, ki obkladajo ljudstvo z groznimi davki, ne koristijo pa čisto nič, marveč delajo veliko kvara v duševnem in gmotnem oziru. Zdaj še pa — direktne volitve, ki napelavajo nemčurskim liberalcem vodo na mlin; — na gute Nacht!

Iz Vuzenice, 12. sušca. („Nemčurska delteljica“.) Tri možiceljni, kovač, krojač in čevljar, ki že od nekdanj zvonec nosijo, so pri nekem posebnem shodu sklenili poslati prošnjo do knezoškofijstva proti prvemu kaplanu, ki nikako po njihovem okusu ni, ker se ž njimi pajdašiti noče. Hujskali so po osterijah tudi kmečke ljudi proti njemu, toda zastoj. Stari pregovor veli: „Povej mi, s komur se pajdašiš, in povem ti, kdo da si“; po besedah tega pregovora ni težko značaja teh mož zaznamnjati. Prvi pridno prebira frajmararskega „Dorfbote“, kterege skuša tudi drugim pivcem v prid obrniti ter jim vse psovanje proti katoliškej cerkvi, kolikor ga v listu nahaja, razlaga, kolikor pač nemški sam umé. To, mislim, je živo ogledalo njegovega značaja in mišljenja. Krojač pa časti staro graško teto, ter iz nje srka svojo modrost; tretji pa, ki ničesa ne umé, samo posluša, kar mu ona dva prebirata in tolmačita iz svojih evangeljev. Tako zajemajo nemčurji svojo omiko in učenost iz brezverskih nemških kaluž in kužijo čisti zrak po mili slovenski domovini. —

Za poduk in kratek čas.

Peter Dajnko.

(Konec.)

Ko je pokojni Dajnko blizo 17 let v Radgoni deloval, so ga zavoljo jegovih sposobnosti in zaslug imenovali za župnika in dekana fare nemških križnikov pri Veliki-nedelji l. 1831. Nad 40 let so se trudili kakor pridni delavci v vinogradu Gospodovem. Ni bilo ure ni trenutka, ne ponoči, ne po dne, da nebi bili pripravljene za spoved in druga pravila. Zjutraj, ko so še drugi spali, so že svoje duhovske molitve opravljali in

potem se v cerkev podali gledat, ako bi kdo spovedi želel. Marsikterokrat so si sami cerkev odprli, potrebne reči za sv. mešo pripravili, da so zamogli prej k bolnikom iti i. t. d. Dajnko so imeli kot dekan in šolski nadzornik veliko skrbi, vendar so radi do svoje trde starosti v šolo katekizirat hodili; ni jim bila pot v Runečko šolo pretežavna, ampako so jo vsak teden naj manj enkrat obiskali in tudi domačo farno šolo oskrbovali. Izvrsten kateket so bili, da jim je malo enakih. —

Navadno so o nedeljah in praznikih pozno božjo službo imeli in po poldan zmiraj keršanski nauk. S keršanskim petjem so D. veliko veselje imeli. Sami so mnogo cerkvenih pesem zložili in jih farmanov naučili. Kako so starček polni veselja in solz radosti bivali med ljudstvom v cerkvi, kedar so se ljudje kake lepe pesmi naučili! Keršansko petje in znanost keršanskega nauka pospeševati, so prav pogostoma iz lastnega žepa darila kupili, da so jih pridnim pevcom in pevкам razdelili. Zato je Nedeljska fara slovela zaradi lepega petja in znanja kerš. nauka. Tolika marljivost in gorečnost za izobraževanje ljudstva ni mogla skrita in brez priznanja ostati, dasi ponižni gospod tega iskali niso. Že preč. sekovski knezoškof so Dajnka za duhovnega, lavantinski knezoškof pa za konsistorijalnega svetovalca in častnega korarja imenovali. Njih Veličanstvo, presvetli cesar, so jim vsled zaslug v cerkvi in šoli zlati križ s kronoj podelili. —

Na starost jim je previdnost odločila bolezen katero so voljno pretrpeli in še zraven kazali, kako da so zmiraj za božjo čast vneti bili. Kedar so le mogli, so prilezli v cerkev, se na kako klop naslonili in britke solze točili, tožujoč, da ne morejo več sami božje službe opravljati. — Umrli so kot starosta lavantinske duhovšine po dolgem trpljenji 22. svečana 1873. Slovesen pogreb 24. sveč., velika množina vernikov in 19 duhovnih bratov, med njimi preč. g. prošt Vošnjak, ki so jih pokopali, in č. g. župnik Fr. Krajnc, ki so nagrobno besedo govorili, — vse to je pričalo, da so bili pokojni gospod ljubljenee farmanom in prijatelj duhovnikom. Fara nedeljska je zgubila pridnega pastirja in skrbnega očeta, duhovniki zvestega prijatelja in svetovalca, slovenski rod pa enega najstarejših pisateljev navejše dobe. Bodi jim obilno plačilo v večnosti za vse, kar so dobrega storili! — —

Naj lepši spominek so si rajni Dajnko sami postavili po svojih pisateljskih delih. Da so Dajnkov spisi za tedajni čas velike cene, ne more tajiti, kdor pisatelja nepristrano sodi. Dajnko je bil tačas skoro edini pisatelj za štajarske Slovence. Naj le vsak kritikar barem toliko stori v svojih okoliščinah in za svoj čas, kolikor je storil Dajnko, pa mu bo zgodovina hvalen spominek postavila kakor pokojnemu narodnjaku Dajnki. Omenimo naj pred vsem, da si je Dajnko v onem času, ko še slovenska obeceda določena ni bila,

svojo ustvaril, ki se Danjčica zove, in v kateri so nekatere njegovih knjig tiskane.

Spisal je Dajnko naslednje stvari: „Začetek učenja Slovenskega za one, ki so predaleč od šole.“ L. 1816. — „Evangelji na vse nedelje in praznike“ 1817. 1818. 1826. — „Knjiga pobožnosti.“ 1817. — 1824. — „Bukvice za odrasčeno mladost“, 1819. Abecedna knjižica za slov. branje 1824. „Slovnica“, prav dobro delo. 1824. „Kmet Izidor“, nauki staršev do otrok. 1824. „Zgodbe sv. pisma“, 1824, 1826. „Opravila sv. meše.“ 1824, 1829. — „Nemško slov.-lat. slovar.“ 1826. — „Sto cerkvenih pesem.“ 1826. — „Veliki katekizem.“ 1826. — „Posvetne pesmi“, (poskusi Petra Dajnka) 1827. „Sv. križni pot“, 1829. — Molitve za kat. kristjane“, 1829. — „Bučelarstvo.“ 1831. — Razen drugih poznejših molitvenih knjig so naslednje precej razširjene: „Jezus, Marija in Sv. Jožef.“ 1857.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Zbornica poslancev je pretekli teden skoro v ravno tolika urah, kolikor Magjari dni za to potrebujejo, letni proračun dokončala. Milijoni se dovoljujejo brez vse obravnave, kakor da je denar — blato. Še sama „N. fr. Pr.“ se je nad to naglico ove dni spodtikala ter imenovala „majhno parlamentarno nepravilnost“, ker so ustavaki začeli sklepati o proračunu, preden so imeli v rokah natančno poročilo in pojasnjenje finanč. ministra. — Poročilo fin. odbora podaja to-le: Državnih stroškov je 391 milijonov in 786.552 gld.; dohodki so postavljeni na 386 mil. in blizo 761.000 gld. Med dohodke se pa tudi šteje nad 40 milij. dobitka od držav. imetka; to je pa: eden žep izprazniti, da je v drugem kaj, in ko se tudi to potroši, potem ni v nobenem kaj več. Kljub temu prelaganju iz enega žepa v drugega znaša še vendar primanjkljaj nad 45 in $\frac{1}{2}$ milijona! Odbor je pa precej samovoljno račun tako popravil, da je drž. dohodkom nad 15 milijonov več dodal (če bo le kdo te milijone tudi plačal?) stroške pa za 6 milij. znižal, tako da bi le nad 24 milij. primanjkljaja še ostalo. Po številkah, od odbora sestavljenih, bi bilo proti letu 1869 za 86 milij. stroškov več, v tem ko so prihodki le za 82 in $\frac{1}{2}$ milij. poskočili. To se pravi: vsako leto veliko več izdamo kakor pridobimo. Kako se pravi takemu gospodarstvu?

Ker so torej drž. poslanci tako nenadoma naglo letni proračun splastili, se bo drž. zbor, kakor vladne novine povedajo, že v polovici m. aprila skleniti mogel.

Odbor gosposke zbornice je načrt volilne preuredbe presodil in z nebistvenimi premembami proti 4 glasom manjšine sprejel. Po tem je pričakovati, da se bo v gosp. zbornici manjšina vsaj oglasila proti direkt. volitvam, čeravno nič ne opravi, ker se je pri nas liberalnost nemških usta-

vakov zvrгла v slepo pokornost proti vladi ter se vsemu pritrdi, kar ustavaška vlada hoče in počenja, naj si je še tako proti ustavi in zoper pravico dežel in narodov kakor ravno volilna preuredba.

Vse kaže, da bodo Poljaci odločno zanjprej s federalisti delali. Bili so njih najveljavniši zastopniki v posvetu državnopravne stranke na Dunaju ter se je doseglo popolno sporazumljenje v vseh bistvenih vprašanjih. Celó list „Čas“, ki je dozdej pestoval neodločno vladino stranko poljskih poslancev, tirja, da poljski kolovodje odslej soglasno s federalisti postopajo. — Nad vsem tem se vladina „N. fr. Pr.“ kar jeze peni in nepremišljeno grozi, češ, da se bo — po končani delegaciji — kar žokati začela ta opozicija! Kaj pa, če se tem gospodom palica z rok zvije, preden ko bodo „žokati“ ž njo mogli? Čuje se namreč, da Poljaci tudi v delegacijo iti nočejo; kaj bode potem pešičica ustavakov storiti zamogla?

Kranjsko. Vsi sklepi o vdeležbi narodne stranke pri votitvah v mestni zastop ljubljanski so — po Savi splavali — nemčurjem v veselje, Slovincem pa v sramoto. Res smo v političkih rečeh še nezreli dečaki. Ako se postavi od konservativne stranke kateri kandidat, se začno kujati kandidati od druge stranke, češ: s tem pa mi nočemo iz ene sklede jesti. In ker je ena kot druga stranka preslaba za se, gre vsak vspeh rakom žvižgat.

Predarlško. Tukaj so drugi politikarji. Bile so direktne volitve v drž. zbor in kmetske skupine so z veliko večino zopet izvolile konservativnega federalista dr. Oelza, ki je dobil 158 glasov, nasprotni kandidat dr. Fetz pa le 28! — Ti ljudje vendar vedó, kar hočejo; pri nas se pa čudni politikarji ravno tistih načel bojé, ki po drugod tako častno nad liberalnimi ustavaki zmagajo! —

Vnenje države. Francoska vlada je sklenila z nemško pogodbo, vsled ktere se začne že 1. julija t. l. ostanek nemške vojske (kakih 50.000 mož) iz dežele pomikati, $\frac{1}{2}$ leta preje, kakor je bilo iz prva določeno, ker hoče franc. vlada do 5. maja četrto milijardo vojne odškodnine, peto pa v 4 obrokih do 5. sept. t. l. Nemcem izplačati.

V Rimu je bila 7. t. m. sijajna deputacija 136 odličnih katoličanov iz vseh krajev svetá, tudi iz Avstrije pri sv. Očetu. Izročila je krepek protest zoper vničenje duhovnih redov, ki ga name-rava ital. vlada in ga je deloma že izpeljala; povdarja, da katoličani nikdar s prekucneži mešetarili ne bodo o pogodbah, pod katerimi sme kat. cerkev obstati in živeti. — Isto so v svojem prelepem odgovoru poudarjali tudi papež in posebno veselje izrekli nad lepo složnostjo, ki vlada med katoliškimi narodi in njih višjimi pastirji v zvezi z namestnikom Kristusovim. — Sv. Oče so zdravi, krepki in vedrega duhá; le prismojena „Marburžanka“ vé povedati, da so prav nevarno zboleli, in da so jim le še kratke ure odločene.